

نبرد بی پایان با موش های نروژی

کم و کیف زیست موش های پایتخت را در تلویزیون همشهری بررسی کرده ایم

پریسانوری | روزنامه نگار | چند سالی است که حضور موش ها به عنوان ساکنان زیر زمینی پایتخت در معابر اصلی و فرعی شهر عادی شده و با وجود بهره گیری از راهکار های متنوع و استمرار تلاش ها برای حذف آنها، جولان این جوندگان موذی در کوچه و خیابان ها خاطر شهروندان را می آزارد. علاوه بر اینها شایعاتی از جمله ورود موش ها از نروژ، بزرگ شدن جنه آنها و دمیبه تلن ندادن این جوندگان به دلیل هوش بالایشان نیز گاهی در فضای مجازی دست به دست می شود. اما واقعیت ماجرا چیست؟ آیا موش های تهران نروژی هستند؟ تلاش های چند دهه ای مدیریت شهری برای کنترل جمعیت موش ها نتیجه بخش نبوده است؟ حسین صادقی، مدیر اداره کنترل حیوانات شهری شهرداری تهران و زهره بهمنی، کارشناس مطالعات فضای سبز و پسماند مرکز مطالعات و برنامه ریزی شهر تهران در تلویزیون همشهری ضمن پاسخ دادن به این سؤال ها و سایر ابهامات، راهکار های کارشناسی برای مقابله با این جوندگان ارائه کردند.

چرا تهران موش دارد؟
صادقی: فرایند شهرنشینی با ایجاد محیط های مساعد و منابع خوب برای رشد و ازدیاد جوندگان، به خصوص موش ها، باعث انبوهی جمعیت آنها شده است. این مشکل مختص تهران نیست، در اقصی نقاط دنیا این مشکل وجود دارد. روش های مبارزه ای که در سال های اخیر به کار گرفته شده، نشان داده که موش ها قابلیت این را دارند که با شرایط تطبیق پیدا کنند، شرایط را به نفع خود تغییر دهند و در مجموعه های انسانی بقا داشته باشند. به همین دلیل موضوع موش پیچیدگی خاص خود را دارد و حضورش در تمام جوامع بشری، اعم از روستایی و شهری از این فرایند تبعیت می کند.

بهمنی: مرکز مطالعات و برنامه ریزی شهر تهران در سال ۱۴۰۳ گزارش جامعی با عنوان «ارائه راهکار های مدیریتی بالقوه کنترل موش های فاضلاب در سطح شهر تهران با تکیه بر تجربیات جهانی» تهیه کرده که چند نکته در آن قابل تامل است. نکته مهم این است که فکر نکنیم فقط تهران است که نمی تواند این معضل را ریشه کن کند. همه کشورهای دنیا با این معضل روبه رو هستند، مثلاً آمریکا سالانه حدود یک میلیارد دلار فقط برای کنترل موش هزینه می کند و تنها کشورهای محدودی مثل سنگاپور و ژاپن تا حد زیادی موفق بوده اند.

جمعیت موش های تهران چقدر است؟
صادقی: نمی توان دقیقاً گفت جمعیت موش ها چقدر است؛ حتی حدود آن هم به راحتی قابل برآورد نیست. اما سامانه ۱۳۷ شهرداری تهران با خورذ نظرات مردمی را دریافت می کند. براساس این گزارش ها نشانی ها گرفته و نقشه پراکنش تهیه می شود. این پراکنش بستگی به سطح فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی، نوع کاربری (مسکونی، تجاری)، سبک زندگی، خدماتی، فضای سبز و وضعیت نگهداشت بهداشتی هر منطقه دارد و در سطح شهر تهران متفاوت است. روزانه به طور متوسط حدود ۷۰ پیام مردمی مشاهده موش و درخواست برای اقدام عاجل برای کنترل آنها دریافت می کنیم.

در تهران چند نفر و چگونه درگیر مقابله با موش ها هستند؟
صادقی: حدود ۱۳۰۰ کیپ در سطح مناطق فعال هستند که به درخواست های مردمی پاسخ می دهند و طبق برنامه ماهانه کلونی های فعال در سطح معابر، شبکه انهار، کاربری های خاص مثل فضای سبز، زمین های بایر

یک موش ماده در سال می تواند تا ۵۰ بچه به دنیا آورد.
با دوره بارداری کوتاه (حدود ۲ ماه یکبار) و افزایش زاد در هر نوبت، جمعیت موش به سرعت عمر یک موش در بهترین شرایط حدود یک سال و نیم است.
روزانه به طور متوسط حدود ۷۰ پیام مردمی کنترل آنها ثبت می شود.
موش های فعلی تهران همراه کشتی های باربری از چین به بنادر اروپا، ایران و سایر کشورهای آمده اند و در ایران هم قبلاً به موش بندری معروف بودند.

و حاشیه معابر را شناسایی می کنند. سپس مبارزه به روش های شیمیایی، غیر شیمیایی، مکانیکی و فیزیکی انجام می شود تا سطح خسارت و حضور حیوان در جامعه به حد تحمل پذیر برسد.

نتیجه اقدامات ۱۳۰۰ کیپ مقابله با موش چه بوده است؟
صادقی: در سال گذشته حدود ۴۵۰ هزار کلونی در سطح شهر تهران شناسایی شد که حدود ۱۰۰ هزار مورد از آنها غیر فعال شد (لانه کوبی و تخریب). برای کلونی های فعال، راه های تردد شناسایی و طعمه گذاری شد. علاوه بر این، آموزش و اطلاع رسانی به شهروندان و همچنین آموزش نیروی انسانی و افراد مؤثر در جامعه (مانند شورایاری ها خانه های بهداشت) نیز انجام شده است.

استفاده مداوم از مرگ موش در معابر و کلونی ها چقدر تأثیر گذار است؟
بهمنی: اگر فکر کنیم فقط با سم می توان مشکل را حل کرد، اشتباه کرده ایم. برای زنده ماندن موش ۳ عامل اصلی لازم است: آب، غذا و پناهگاه. نخستین قدم، حذف این ۳ عامل است. با توجه به زادوولد بسیار بالای موش ها (یک موش ماده در سال می تواند تا ۵۰ بچه به دنیا بیاورد، با دوره بارداری کوتاه (حدود ۲ ماه یکبار) و ۸ تا ۱۲ نوزاد در هر نوبت) جمعیت به سرعت افزایش می یابد. عمر یک موش در بهترین شرایط حدود یک سال و نیم است. پس کنترل جمعیت حیاتی است.

پس چطور می توان از شر موش های تهران خلاص شد؟
بهمنی: اولین عامل حذف آب، غذا و پناهگاه است. قدم دوم، نظارت سیستماتیک است که در تهران همان فعالیت سامانه ۱۳۷ است که وجود دارد. در کل دنیا هم از ناظر مقیم، ناظر

نگار: همشهری | امجد عباس نژاد

سیستماتیک و ناظر دوره ای برای این کار استفاده می کنند. این خیلی مهم است. مرحله سوم طبقه بندی گزارش ها و آموزش است.

مردم وقتی در خانه موش دیدند، باید چه کار کنند؟
بهمنی: خیلی ها به ۱۲۵ (آتش نشانی) زنگ می زنند!، یا به ۱۳۷، یا از شرکت های سمپاشی مجاز زیر نظر وزارت بهداشت کمک می گیرند؛ اما کشتن موش فاضلاب ممکن است خودش عامل انتشار بیماری باشد یا اگر موش فرد را گاز بگیرد، خطرناک باشد. پس اصولاً زنده گیری باید توسط افراد مجرب انجام شود و روش های خاص خودش را دارد، نه اینکه بعداً در جای دیگری رها شود. اینها همه نیاز به آموزش دارد.

آماری از عملکرد مجموعه های ذریط در زمینه مبارزه با موش در دسترس است؟
صادقی: بله، پژوهش های مجلس شورای اسلامی و دانشکده محیط زیست دانشگاه تهران در یکی دو سال اخیر نشان داد که حدود ۶۷ درصد از جامعه آماری از عملکرد مجموعه های مدیریت شهری و وزارت بهداشت در زمینه مبارزه با موش ناراضی بودند. جالب اینکه ۸۹ درصد از این ناراضیان دلیل خود را مشاهده موش در شبکه فاضلاب، انهار آب های سطحی، حاشیه مکان ها و نیز عدم رعایت ساعت جمع آوری زباله و دفع غیر اصولی زباله در برخی پارک ها و فضای سبز عنوان کردند. همان نظرسنجی نشان داد حدود ۵۰ درصد از مردم اطلاعات اولیه درباره گونه های مختلف موش ندارند و ۵۰ درصد دیگر نیز با روش های صحیح مبارزه با موش آشنایی ندارند. این یعنی آموزش و فرهنگ سازی قدم اول است.

اطلاعات فوری معرفی مهمان مسئول
کارشناس
زهره بهمنی، کارشناس مطالعات فضای سبز و پسماند مرکز مطالعات و برنامه ریزی شهر تهران
تحصیلات
دکتری بهداشت محیط

هم از ناظر مقیم، ناظر

طرح های توسعه ای و زیرساختی همزمان در منطقه ۵ در حال اجراست
ساخت آکادمی برای سرخابی ها
+ ۱۶ زمین چمن مصنوعی در منطقه ۵ بازسازی و احداث می شود

صفحه ۱۴

عملیات اجرایی خط ۹ به زودی در جنوب تهران شروع می شود

آغاز حفاری دومین خط جدید مترو

۵۲ کیلومتر طول خط ۹ متروی تهران است
۳۸ ایستگاه برای این خط در نظر گرفته شده است
۱۰ ایستگاه خطوط دیگر با خط ۹ تبادل خواهند داشت

صفحه ۱۵

شرکت واحد اتوبوسرانی باراننده متخلف شرکت خصوصی «تدای به آوران» بر خورد قانونی می کند

بر خورد سریع و قاطع باراننده متخلف

+ در صورت مشاهده هرگونه تخلف در خطوط اتوبوسرانی، موضوع را به شرکت واحد اطلاع دهید

صفحه ۱۵

در شهر

سعیده مرادی: روزنامه نگار

تعیین تکلیف ساختمان های نایمن بازار تهران تا پایان سال

بازار بزرگ تهران به عنوان قلب اقتصادی کشور جزو شلوغ ترین محدوده های پایتخت است که با وجود بافت فرسوده و تعدد ساختمان های پر خطر، تهدیدی برای شهروندان و مراجعان به حساب می آید. کامران عبدولی، معاون پیشگیری سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی شهرداری تهران اخیراً از وجود ۱۱ ساختمان پر خطر و بحرانی در محدوده بازار خبر داده است؛ ساختمان هایی که مانند بمب ساعتی در کمین سلامت شهروندان هستند و در صورت بی توجهی به اخطارهای آتش نشانی پلمب می شوند.

هشدار به ساختمان های پر خطر بازار
بر اساس ارزیابی های تخصصی انجام شده، ۱۱ ساختمان در محدوده بازار در وضعیت بسیار پر خطر از نظر حریق قرار دارند و سازمان آتش نشانی به طور جدی برای رسیدگی به آنها وارد عمل شده است. در صورتی که مالکان و مدیران این بناها اقدام به اجرای دستورالعمل های ایمنی نکنند این ساختمان ها تا پایان سال تعیین تکلیف می شود و احتمال پلمب آنها وجود دارد. به مالکان اخطار رسمی داده شده تا اگر همکاری نکنند، با هماهنگی نهادهای قضایی همانند پرونده ساختمان آلومینیوم و ششازلیزه بر خورد قانونی و پلمب قطعی انجام شود.

از سیم کشی های برق فرسوده تا ضعف در تجهیزات ایمنی
در اکثر این بناها، سیم کشی های برق فرسوده و آشفته است، سیستم اعلام و اطفای حریق خودکار وجود ندارد، راه های خروج ایمن طراحی نشده و روشنایی اضطراری و علامت خروج یا ناقصند یا اصلاً وجود ندارند. همچنین ارتباط مستقیم بین طبقات از طریق ریزرها و سقف ها باعث می شود که در صورت بروز آتش سوزی، شعله و دود به سرعت در ساختمان گسترش پیدا کند. در کنار این مشکلات، بار اشتعال بالا، نبود تهویه مناسب برای کنترل حرارت و دود و ضعف جدی در جان پناه ها و تجهیزات ایمنی باعث شده است که این ساختمان ها در طبقه بحرانی قرار گیرند.

موقعیت ساختمان های بحرانی بازار
سرای وحید: خیابان خیام شمالی، بازار پاچنار، بازار سیدولی
سرای حاج ملاعلی: بازار زید، بین چهارسوق بزرگ و کوچک
سرای سیدولی: خیابان ۱۵ خرداد، بازار پاچنار، محوطه امامزاده سیدولی
سرای اتفاق: بازار عباس آباد
پاساژ شناسا: خیابان خیام شمالی، بازار پاچنار، کوچه سیدولی
پاساژ زورخانه: خیابان خیام شمالی، ابتدای کوچه زورخانه
پاساژ وحدت: خیابان ۱۵ خرداد، بازار نوروز خان، چهارسوق بزرگ، بازار مسگرها، انتهای کوچه کنی
پاساژ بلور: خیابان ۱۵ خرداد، سبزه میدان، بازار کفاش ها، بازار زید، پلاک ۴۱
سرای باغچه علی گوله: خیابان مولوی، بازار حضرتی، بازار نجارها، روبه روی سیداسماعیل دوم، پلاک ۵۲
سرای رشتی: بازار کفاش ها، بازار زید، پلاک ۲۵
پاساژ ملازاده: بازار نوروز خان، چهارسوق بزرگ، بازار مسگرها، پلاک ۱۲۹